

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 36C/79/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120210229
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Moravčíková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4120210229.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudkyňou JUDr. Katarínou Moravčíkovou, v spore žalobcov: 1) Mgr. A. A. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX S. M., 2) Ing. X. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X.mája XXX/X-X, XXX XX Z. I., proti žalovaným: 1) A. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, XXX XX A., 2) A. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, XXX XX A., 3) U. J., XX.XX.XXXX, bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, XXX XX A., 4) I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, XXX XX A., všetci zast. JUDr. Michalom Rebrom, advokát, Maróthyho 6, 811 06 Bratislava, o určenie dedičského práva a iné, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú dedičmi po poručiťovi: A. J., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, A..

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III. Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. a 2. rade (ďalej ako žalobcovia) sa žalobou, doručenou mailom (elektronicky bez autorizácie) dňa 18.09.2020, doplnenou v listinnej podobe dňa 21.09.2020 a 21.09.2020), domáhali určenia, že listina o vydedení zo dňa 03.03.2008, ktorou poručiť: A. J., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, A., vydedil žalobcov, je neplatná. Zároveň navrhli pre prípad, že by súd tomuto návrhu nevyhovel, určiť, že ako žalobcovia sú dedičmi po poručiťovi: A. J., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Z. vinohradmi XXXX/XX, A.. V žalobe uviedli, že uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 20.08.2020 prostredníctvom notára JUDr. Aleny Motyčkovej ako súdnej komisárky, po poručiťovi A. J. boli odkázaní, aby svoje dedičské právo uplatnili v lehote 1 mesiac od doručenia uznesenia žalobou o určenie ich dedičského práva. Skrz namietaný rozpor lehoty v dotknutom uznesení notára ako aj neurčitosti uloženej povinnosti vo vzťahu k špecifikácii žaloby, ktorou sa mali domáhať svojich práv, navrhli konanie prerušiť do času, pokiaľ sudca nerozhodne o podanom odvolaní v rámci dedičského konania.

2. Uviedli, že v rámci dedičského konania po ich otcovi, ktorý zomrel dňa 24.05.2020, boli oboznámení s tým, že poručiť spisal listinu o vydedení, ktorou ich oboch vydedil. Namietali neplatnosť listiny o vydedení z dôvodu absencie obligatórnych formálnych náležitostí ako aj z dôvodu neexistencie dôvodov vydedenia. Poukázali na ust. § 469a ods. 3, § 476 ods. 1, § 476b Občianskeho zákonníka ako aj súdnu prax, s tým súvisiacu (R 59/1998, R 25/2006, SJ, 2000, č. 93-NS sp. zn. 21Cdo 2985/99). Podľa nich prejav poručiť, že listina obsahuje jeho vôľu vydediť jeho dediča, nemala predpísanú formuláciu ani náležitosti, ktoré nevzbudili pochybnosti o obsahu dotknutého úkonu, avšak musí ísť o prejav výslovný, nie konkludentný. Okrem toho listina o vydedení musí obsahovať konkrétny dôvod vydedenia, uvedený

v zákone. Predložená listina o vydedení je podľa žalobcov podpísaná len jedným svedkom, pričom zákon vyžaduje výslovne dvoch svedkov. V listine absentuje to, že poručiteľ pred svedkami, súčasne prítomnými pri úkone, výslovne prejavil, že listina obsahuje úkon vydedenia. Nie je z nej zrejmé, kedy ju poručiteľ podpísal, keďže je štylizovaná - podpis jediného svedka, pod ním dátum a podpis poručiteľa je uvedený až pod dátumom.

3. Taktiež namietli existenciu dôvodov vydedenia, uvedených v listine o vydedení. Dôvod podľa § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka nie je žiadnym spôsobom konkretizovaný, nie sú konkretizované žiadne skutkové okolnosti, najmä, či v nejakom konkrétnom čase potreboval poručiteľ konkrétnu pomoc, ktorú mu neposkytli. Musí ísť o situáciu, kedy by potreboval pomoc, ktorú si nevie sám zabezpečiť, potomka o pomoc požiada a tento mu ju v rozpore s dobrými mravmi neposkytne. Z listiny o vydedení takéto skutočnosti nevyplývajú, preto je podľa nich samotná listina neplatná. K dôvodu vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka poukázali na to, že po rozvode rodičov, ich matky a poručiteľa, boli ich vzťahy vážne nerušené a mama bránila poručiteľovi v styku s deťmi. Spočiatku sa s nimi pokúšal aj sýkať, avšak neskôr svoje úsilie vzdal, a to už v čase, keď boli na základnej škole. Za celú dobu po rozvode rodičov, ešte pred nástupom do školy, si spomenuli na maximálne 10 pokusov poručiteľa kontaktovať ich. Uvedené je dôkazom o tom, že samotný poručiteľ neprejavoval o žalobcov záujem v čase, keď vedel, kde bývajú a kde chodia do školy. Nesnažil sa ich kontaktovať ani po dovŕšení plnoletosti, napriek tomu, že vedel, kde bývali. On sám o nich takmer celý ich život neprejavoval žiadny záujem, napriek počiatočnej snahe, preto im nemožno klásť za vinu nedostatok záujmu na ich strane ako deťoch poručiteľa. Ich nezáujem o poručiteľa bol vyvolaný samotným poručiteľom, preto nie je daný dôvod vydedenia.

4. Žalovaní v 1. až 4. rade vo vyjadrení k žalobe uviedli, že v dedičskom konaní č. 12D/119/2020 po nebohom poručiteľovi A. J., zomr. dňa 24.05.2020, boli odkázaní Ing. X. J. a A. A. Z. k podaniu žaloby na určenie ich dedičského práva v lehote 1 mesiaca. Spornou otázkou v dedičskom konaní bola listina o vydedení zhotovená poručiteľom, ktorou vydedil Ing. X. J. a Mgr. A. Z. z dôvodu, že títo nemali o poručiteľa dlhodobu prejavovať vážny záujem, nezaujímali sa o jeho zdravotný stav, neposkytli mu žiadne dary či pozornosti, a to či už pri výročí narodenia, pri príležitosti menín, na Vianoce a pod. K formálnym náležitostiam listiny o vydedení uviedli, že zákon umožňuje, aby listina o vydedení bola spísaná aj inými prostriedkami ako vlastnoručne s tým, že musí byť podpísaná vlastnoručne jej zhotoviteľom. V danom prípade listinu o vydedení podpísal zhotoviteľ vlastnoručne, čo je zrejmé aj z doložky o overení podpisu. Čo sa týka podmienky dvoch svedkov, táto bola taktiež splnená, a to z dôvodu, že okrem svedkyne na listine je podpísaný aj advokát, ktorý listinu spísal a teda je tiež v pozícii svedka potvrdzujúceho obsah listiny. Čo sa týka dôvodov vydedenia, k tomu uviedli, že manželstvo A. J. a Z. J. bolo rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 10C/17/77. Následne boli ďalšími rozhodnutiami upravené len sumy výživného. V roku 1990 podal žalobca v 2. rade návrh na zvýšenie výživného, kde uzatvorili žalobca v 2. rade a poručiteľ zmier, na základe ktorého sa zaviazal nebohý ako otec žalobcu v 2. rade platiť výživné vo výške 700 Kčs. Nebohý si teda riadne plnil svoje rodičovské povinnosti v rámci možností, ktoré mu dovoľovala matka žalobcov. Nebohý býval na adrese A. XXXX/XX min. od roku XXXX podľa evidencie o pobyte, pričom tento pobyt tam trval od roku 1978. Žalobcovia preto veľmi dobre vedeli, kde býva ich otec, mali možnosť prejavovať akýmkoľvek spôsobom snahu o jeho pozornosť resp. konať spôsobom, ktorý by preukazoval záujem o otca, a to čo i len minimálny. Záujem otca - nebohého o žalobcov bol daný minimálne plnením si svojej vyživovacej povinnosti. Problémy so zdravotným stavom mal nebohý dlhodobo, o čom však nemali žalobcovia žiadnu vedomosť, nakoľko sa o nebohého vôbec nezaujímali. Okrem výživného pre nich nebohý ako otec neexistoval. Vrcholom všetkého bola skutočnosť, že sa žalobcovia vôbec nezúčastnili na pohrebe vlastného otca. O tom, že ich otec zomrel, mala vedomosť minimálne matka žalobcov, čo je zrejmé aj z potvrdenia zo strany obce Štefanovičová, kde má matka žalobcov trvalý pobyt. Ak im matka žalobcov túto skutočnosť neoznámila, potvrdzuje to tak veľké ochladnutie vzťahov, kedy nemožno po morálnej stránke požadovať, aby žalobcovia po nebohom dedili to, o čo sa žiadnym spôsobom nezapríčinili (po morálnej stránke) a čo by malo byť odopreté tým, ktorí s nebohým boli do jeho poslednej chvíle. Žalobcovia sú deťmi nebohého a preto aj sú jeho zákonnými dedičmi. Preto petit v rámci určenia, či sú alebo nie sú dedičmi, je podľa nich zbytočný. Ale ich právo na dedenie majetku zaniklo napadnutou listinou a to práve z dôvodov, ktoré nebohý v listine o vydedení uviedol. Ako je zrejmé z predložených listín, celý čas išlo žalobcom výlučne a len o finančné plnenie, pričom rovnako je tomu aj teraz. Je nemorálne, aby sa žalobcovia, ktorí si neuctili ani poslednú rozlúčku s nebohým, domáhali podielu na majetku, ktorý im po morálnej stránke neprislúcha. V žalobe podľa žalovaných žalobcovia

neuviedli žiadne prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany, na ktorých by boli postavili svoje tvrdenia (teda nepredložili žiadne listiny, nenavrhl žiadnych svedkov a pod.). Z vyššie uvedených dôvodov žiadali, aby súd žalobu zamietol ako nedôvodnú, čím sa potvrdí platnosť listiny o vydedení a čím dá súd za pravdu morálnej a súčasne aj právnej stránke veci.

5. Žalobcovia v rámci repliky poukázali na skutočnosť, že ak si poručiteľ plnil svoju zákonom a súdom ustanovenú vyživovaciu povinnosť, nie je to možné zamieňať s tým, či si riadne plnil svoje rodičovské povinnosti. Do rodičovských povinností v čase rozvodu ich rodičov patrila zodpovednosť za všestranný vývoj svojich detí, sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu detí a ich výživu a riadenie konania svojich detí tak, aby z nich vyrástli zdraví a uvedomelí občania. Plnenie zákonom ustanovenej vyživovacej povinnosti rovnako nie je možné zamieňať s tým, či poručiteľ o žalobcov dlhodobo prejavoval taký záujem, aký by sa od neho ako od rodiča dal očakávať. V rozhodnutí o rozvode rodičov žalobcov, ktoré predložili žalovaní, bol upravený styk poručiteľa so žalobcami ako jeho deťmi na čas po rozvode tak, že poručiteľ bol oprávnený stýkať sa s nimi každú sobotu vo vymedzenom čase. Napriek tomu však poručiteľ toto právo nevyužíval a podľa ich názoru neprejavil primeranú snahu o udržanie akéhokoľvek vzťahu medzi nimi. Spomínali si iba na zopár, maximálne 10 pokusov o styk s nimi po rozvode rodičov. Napriek tomu, že vzájomnému styku bránila podľa ich vedomostí ich mama, poručiteľ nevyvinul žiadnu rozumnú snahu na to, aby sa s nimi mohol stýkať, a aby ich vzťah zostal zachovaný. Nespomenuli si ani na to, že by sa im kedykoľvek po rozvode, s výnimkou možno niekoľkých príležitostí, pokúsil dať čokoľvek nad rámec súdom ustanovenej vyživovacej povinnosti, prípadne ich napríklad zobrať na dovolenku, aj keď to jeho majetkové pomery podľa ich názoru dovoľovali. Nespomenuli si, že by sa im poručiteľ pokúsil poslať čo i len trápnu pohľadnicu k meninám, narodeninám alebo inému sviatku. Uvedené správanie podľa ich názoru nie je možné označiť za prejavenie akéhokoľvek záujmu z jeho strany. Podotkli, že v čase rozvodu mali 5 a 7 rokov a rozhodne nebolo možné od nich očakávať, aby sami v tom čase vyvíjali akúkoľvek snahu na zachovaní vzťahu s poručiteľom, ktorému ich mama bránila. Sám poručiteľ v listine o vydedení uviedol, že naposledy videl žalobkyňu v 1. rade v roku 1988 (mala 16 rokov). K obsahu samotnej listiny o vydedení poukázali na to, že tvrdenie poručiteľa o tom, že mu nedali ani ten najmenší dar v situácii, keď on im nenapísal v období po rozvode ani trápnu pohľadnicu, a nedal im nič iné, ako mu ukladalo súdne rozhodnutie, považujú za odporujúce dobrým mravom. Je pravdou, že sa nezúčastnili na pohrebe poručiteľa - stalo sa tak preto, že sa o jeho úmrtí dozvedeli neskôr. Táto skutočnosť nemá podľa ich názoru žiaden vplyv na predmet konania. K predloženým lekárske správy uviedli, že nepopierajú nepriaznivý zdravotný stav poručiteľa, avšak stále zotrvali na tom, že pre platnosť dôvodu vydedenia podľa § 469 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka sa vyžaduje, aby v listine o vydedení boli špecifikované konkrétne okolnosti, t.j. kedy poručiteľ potreboval takú pomoc, ktorú si nevedel sám zabezpečiť ako aj to, o akú konkrétnu pomoc išlo. Žalovaní ani netvrdili, že by v čase pred spísaním závetu poručiteľ potreboval nejakú konkrétnu pomoc, ktorú si sám nevedel zabezpečiť. Poukázali aj na to, že v situácii, keď poručiteľ sám dlhodobo neprejavoval o nich záujem a neprejavil ani žiadnu snahu skontaktovať sa s nimi, nie je možné spravodlivo požadovať, aby mu poskytli pomoc, o ktorej ani nemohli vedieť, že ju potrebuje. Žalovanými predložené lekárske správy sú z roku 2018 a teda nemajú žiadnu vypovedaciu hodnotu k prípadnej potrebnej pomoci v období pred rokom 2008. K námietke žalovaných o absencii prostriedkov procesného útoku alebo obrany uviedli, že toto tvrdenie nie je súladné s obsahom žaloby. Prostriedkom procesného útoku sú v zmysle § 149 Civilného sporového poriadku aj skutkové tvrdenia, ktoré boli v žalobe použité, najmä v časti popisu vzťahu žalobcov k poručiteľovi. Dotknuté skutkové tvrdenia neboli dosiaľ zákonom predpokladaným spôsobom popreté, teda sú nesporné. Keďže predmetom dokazovania sú iba skutočnosti, ktoré sú medzi stranami sporné, bolo by uplatnenie ďalších prostriedkov procesného útoku nie len nadbytočné, ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. K neexistencii dôvodov vydedenia poukázali aj na ďalšie rozhodnutie NS SR, sp. zn. 1 Cdo 173/1996, sp. zn. 4 Cdo 123/2009, 5 Cdo239/2009, 4 Cdo 59/2012.

6. Žalovaná v 4. rade sa v rámci dupliky pridržiavala vyjadrenia zo dňa 27.11.2020, ako aj trvala na ňou uvedených skutočnostiach, ktoré jasne preukazujú nedôvodnosť žaloby podanej žalobcami. Listina o vydedení zo dňa 03.03.2008 je podľa nej po formálnej ako aj materiálnej stránke platná a voči žalobcom účinná. Listina o vydedení je datovaná, riadne podpísaná jej nebohým manželom, a to pred dvomi svedkami, z ktorých je dokonca jeden advokát. Prílišný formalizmus podsúvaný žalobcami súdu nie je na mieste ani po morálnej stránke a sleduje len materiálny záujem žalobcov. Taktiež mala za to, že v listine sú jasne teda podľa paragrafového znenia zákona zadefinované dôvody vydedenia, ktoré sa v tomto konaní preukážu. Jej tvrdenia podporuje aj slovenská judikatúra, predsa listina vyhotovená a podpísaná pred dvoma svedkami s jasným zadefinovaním dôvodov jej vyhotovenia musí naplniť účel jej

vyhotovenia. Inak by predsa neexistovala žiadna právna istota pri riešení právnych vzťahov. Skutočnosti tvrdené žalobcami o tom, že si jej nebohý manžel neplnil svoje rodičovské povinnosti, sa nezakladajú na pravde a poprela ich. To, že žili žalobcovia v jednej domácnosti do rozvodu, jasne poukazuje na to, že tvorili funkčnú rodinu. Po rozvode si založila žalovaná v 4. rade rodinu s jej nebohým manželom a tvrdila, že si nebohý manžel plnil svoje rodičovské povinnosti svedomite. Po rozvode vzťahy medzi jednotlivými členmi rodiny samozrejme ochladnú, ale určite to nebolo z dôvodov na strane jej nebohého manžela. Plnenie vyživovacej povinnosti nebolo spochybnené. Oprávnenie stýkať sa so žalobcami predsa nie je povinnosť a teda aj zo strany žalobcov musí byť vyvinutá snaha o takéto stretnutia. Taktiež môže takéto vzťahy ovplyvniť aj bývalá manželka a môže vplývať na spoločné deti. V konečnom dôsledku deti počas puberty môžu zmeniť svoje správanie k rodičom aj negatívnym spôsobom. Žalobcovia predsa jasne potvrdili pokusy jej manžela o plnenie jeho rodičovského práva. To, čo uvádzajú žalobcovia, ohľadom neskorého získania informácie o pohrebe jej manžela, považovala za účelové a priam neuveriteľné. Ak by sa tak stalo i pri tom ako bola operatívne poinformovaná o úmrtí jej manžela matka žalobcov, považovala to taktiež len za neuveriteľnú skutočnosť, ktorú by neodporučila zažiť žiadnemu potomkovi. Zdalo sa jej to neuveriteľné, že žalobcovia takúto skutočnosť uvádzajú v žalobe. Takéto tvrdenie je podľa nej výslovne účelové a to len dokladá vzťah žalobcov k jej nebohému manželovi ako aj ich záujem o neho počas života. Preto považovala aj nimi uvedené rozhodnutie NS SR v skutkovo neobdobnej veci za irelevantné a nepoužiteľné pre toto súdne konanie. Situácia, že by rodič zavrhol svoje dieťa hneď po narodení, je predsa diametrálne iná situácia. Tvrdenia žalobcov o komunikácii a zaslaní „trápnej“ pohľadnice nie sú na mieste a s ťažkým srdcom sa jej k tomu vyjadruje, ale v dnešnej dobe, kedy už aj 10 ročné dieťa vlastní svoj mobilný telefón, je len zrejme, že žalobcovia skutočne nejavili záujem komunikovať s jej nebohým manželom prípadne si zistiť od matky telefonický kontakt. Je priam nemožné, aby žalobcovia v konaní neboli schopní predložiť telefonický výpis prípadne doložiť aspoň jednu krátku SMS správu doručenu jej manželovi, v ktorej by sa snažili naviazať kontakt alebo by sa akýmkoľvek spôsobom zaujímali o jej nebohého manžela, prípadne o jeho zdravotný stav. V dnešnej dobe predsa nie je problém získať číslo na vlastného otca prípadne sa pokúsiť získať kontakt od svojej matky a dať otcovi vedieť, že skončili vysokú školu, oženili sa, majú deti, prípadne len poslať pozdrav otcovi. Určite by sa bol jej nebohý manžel potešil takejto správou a reagoval by na ňu. Čo sa teda týka komunikácie žalobcov teda nekomunikácie, tu žalobcovia jasne uvádzajú, že by nebolo spravodlivé, aby oni s ním komunikovali, keď on s nimi nekomunikuje. Opäť je to pre ňu nepredstaviteľné ako rodiča, aby so svojimi deťmi nekomunikovala, aj keby sa oni vyhýbali komunikácii s ňou. Poprela všetky skutkové tvrdenia žalobcov týkajúce sa neplatnosti listiny o vydedení a žiadala súd, aby spravodlivo rozhodol a žalobu zamietol pre nedôvodnosť.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom žalobkyňa v 1. rade zotrvala na podanej žalobe ako na jej doplnení a vyjadreniach. Nenamietala lekárske potvrdenia predložené zo strany žalovaných. Uviedla, že osobne pozná manželku poručiteľa, videla som ju asi 5 krát. Bolo to veľmi dávno, keď bola ešte malá. Vedela o tom, že otec mal novú rodinu a aj deti. Vedela to preto, že dôvodom rozvodu bola podľa toho, čo si pamätala, práve táto skutočnosť. Nevedela, kedy sa dozvedela o smrti otca, ale určite to bolo po pohrebe. So svojou mamou nekomunikuje veľmi často, len niekoľko krát do roka. Z Nítry odišla, keď išla na vysokú školu asi v r. 1989 - 1990 a odvtedy sa do Nítry nevrátila bývať. Namietala neplatnosť listiny o vydedení pre nedostatok formálnych a materiálnych náležitostí ako aj dôvodov a preto navrhovala aj určenie, že sú ako žalobcovia dedičmi po poručiteľovi. Postupovala tak, ako to uviedla samotná notárka. Nevedela uviesť telefonický kontakt na otca, nikdy na neho kontakt nemala, tak ako nemal telefonický kontakt on na ňu. Nevedela, v ktorom mesiaci mal otec narodeniny ako aj meniny. Nevedela presne kedy s otcom spolu naposledy boli, bolo to asi v čase, keď bola na gymnáziu, ale nebavili sa. Netušila, aký bol zdravotný stav jej otca posledných 5 rokov pred jeho smrťou. Tak ako on netušil nič o jej zdravotnom stave. Nespomenula si, že by mu dala nejaký darček k narodeninám, keďže si nespomenula, že by on dal nejaký darček jej. S otcom nemala žiadny vzťah, takže asi dobrý vzťah medzi nimi navzájom nemohol byť podstatný. Otec nezaujímal čo je s nimi. Predsa do skončenia strednej školy žila v Nitre a vedel, kde bývala do svojich 18 rokov. Ak by mal záujem, kontaktoval by ju, ale to sa nikdy nestalo. Poukázala na to, že mal upravené právo stretávania s nimi, prípadne ak ho nemal, mohol oň požiadať a ak by matka styku bránila, tak ako tvrdí žalovaná v 4. rade, mal možnosť podať návrh na súdny výkon rozhodnutia. Žalobe navrhla v celom rozsahu vyhovieť. Trovy konania si neuplatnila.

8. Žalobca v 2. rade sa pridržiaval toho, čo povedala jeho sestra - žalobkyňa v 1. rade. Jediný rozdiel u žalobcu v 2. rade bol ten, že keď začal študovať na vysokej škole, mal začať poberať sociálne štipendium a vtedy sa s otcom stretol na súde, bolo to asi v r. 1993. V Nitre nebýva od kedy začal chodiť na vysokú

školu. Chodieva za mamou možno 10 krát ročne. Nevedel uviesť, od koho som sa dozvedel o pohrebe otca; možno to bolo vtedy, keď ho oslovila notárka, ale nevedel to potvrdiť. Podotkol, že sa stretol s otcom jediný krát na tunajšom súde, a vtedy ho vôbec nezaujímalo koľko bude ešte študovať. Predsa mohol si zistiť kontakt na neho, keby tak chcel. Nikdy to ale neurobil a nekontaktoval ho. Žalobe navrhol v celom rozsahu vyhovieť. Trovy konania si neuplatnil.

9. Právny zástupca žalovaných sa pridržal písomných vyjadrení žalovaných a na doplnenie uviedol, že manžel žalovanej v 4.rade sa rozhodol usporiadať majetkové vzťahy počas svojho života so svojimi blízkymi. Vyhľadal právnu pomoc a advokátom bola spísaná listina o vydedení. Podľa jeho názoru ide o platný právny úkon, keďže má všetky formálne náležitosti, t.j. na listine je podpis manžela žalovanej v 4. rade ako aj dvoch svedkov, pričom jeden z nich je priamo advokát. Pokiaľ ide o uvedené dôvody vydedenia, tieto sú zákonné. V tomto spore majú práve žalobcovia povinnosť preukázať dôvodnosť žaloby a takisto uniesť dôkazné bremeno. Vzhľadom na to, že ho doteraz neuniesli, navrhol žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

10. Žalovaná v 4. rade ako manželka poručiteľa uviedla, že ona nebola dôvodom rozvodu manželstva poručiteľa. S manželom sa spoznali až po jeho rozvode. Dokonca týždeň pred ich svadbou prišla matka žalobcov a chcela, aby sa poručiteľ k nej vrátil. Po rozvode sem tam deti manželovi dala. Potom, čo už mali svoju rodinu a tri deti, nebolo toľko peňazí aj pre žalobcov. Ich matka prestala deti púšťať k otcovi. Podľa nej poručiteľ bol v podstate chorý celý život. V r. 1994 bol operovaný na chrbticu prvý krát, v r. 1995 druhý krát a na to nasledovali preliečenia. Bol v nemocnici 3 - 5 krát. Potom sa k tomu pridružila cukrovka, operácia brucha a problémy s pľúcami. Poručiteľ nevedel, či deti študujú, ak áno, tak kde. Od detstva o nich ona nevedela nič, ani ich nevidela. Ale keby prišli, privítala by ich, pretože ona voči nim nič nemala. Vedeli, kde bývajú. Nevedela o tom, či sa oženili a v podstate na pojednávaní ich videla po veľmi dlhom čase. Poručiteľ pracoval na družstve ako agronóm, a to aj cez víkendy. Chodieval často aj do vinice. Stále pracoval a potom si uhnal všetky už spomínané choroby. Manžel spomínal na nich, ale nemal možnosť zistiť, kde sú a čo je s nimi. Nemohol ich kontaktovať. Keď mu aj bolo ťažko, nemal možnosť im to dať vedieť, pretože nevedel kde sú a s bývalou manželkou už v kontakte nebol. Keď manžel odišiel od žalobcov, nechal im byť, záhradu. Ich rodina má iba dom, v ktorom aj dodnes bývajú. Aj na tom je záložné právo. Žalovaná v 4. rade vedela o listine o vydedení, a to odvtedy, keď ju manžel priniesol domov. Notárovi priniesol listinu o vydedení syn - žalovaný v 1.rade, mali ju doma. Poručiteľ žalobcov len spomínal a hovoril o tom, že by sa chcel s nimi stretnúť, ale nevedel ako. Jej deti vedeli o žalobcoch, t.j. že majú nevlastných súrodencov. Prestal pracovať asi 3 roky pred smrťou. Potom, čo odišiel do dôchodku, ešte jeden rok pracoval. Keď mal zdravotné problémy s chrbticou, starala sa o neho žalovaná v 4.rade, chodila za ním do nemocnice. Po operáciách bol invalidný dôchodca, ale popri tom pracoval. Nemal ako informovať žalobcov o svojich zdravotných problémoch v r. 1994-1995 a ona sa nepokúšala osobne nájsť kontakt na žalobcov. Myslela si, že o zdravotných problémoch manžela vedela matka žalobcov. Mala k dispozícii jeho zdravotnú dokumentáciu, súčasťou ktorej boli aj záznamy z r. 1994-1995 o absolvovaní operácie chrbtice.

11. Právny zástupca žalovaných v rámci záverečnej reči nesúhlasil s podanou žalobou a navrhol ju zamietnuť. Mal za to, že v konaní bolo preukázané, aký vzťah mali žalobcovia k poručiteľovi, tak k dnešnému dňu ako aj v čase vydedenia a aj pred spísaním listiny o vydedení. Je zrejme, že žalobcovia svojho otca nekontaktovali, nezisťovali ako sa má a či vlastne žije. Skutočnosť, že by sa o pohrebe dozvedeli, nebola vyvrátená ako potvrdená. Podľa jeho názoru boli splnené všetky formálne aj materiálne podmienky pre listinu o vydedení, ktorú považoval za platný právny úkon. V prípade úspechu si žalovaní uplatnili nárok na náhradu trov konania.

12. Žalovaná v 4.rade v rámci záverečnej reči uviedla, že manžel sa o žalobcov staral do určitej doby. On si splnil aj vyživovaciu povinnosť. Podľa jej názoru morálnou povinnosťou žalobcov bolo pomáhať starým rodičom. Keď už boli trošička väčší, mohli predsa žalobcovia za otcom prísť, ale neurobili tak. Keby mali záujem, nikto by im to nezakazoval.

13. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, vykonal dokazovanie listinami, ktoré strany sporu predložili, a to najmä listinou o vydedení, uzneseniami Okresného súdu Nitra sp. zn. 12D/119/2020, lekáorskými správami, potvrdením obce, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Co/236/92-47, rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 10C 17/77, vylúchom žalobcov, žalovanej v 4. rade, vyjadreniami strán sporu, a zistil tento skutkový a právny stav:

14. Poručiteľ Miroslav J., nar. XX.XX.XXXX, zomrel dňa XX.XX.XXXX a v rámci dedičského konania, vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 12D/119/2020, prichádzali do úvahy ako dedičia zo zákona v I. dedičskej skupine podľa § 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka do úvahy deti z prvého manželstva - žalobcovia, deti z druhého manželstva - žalovaný v 1. až 3. rade ako aj pozostalá manželka - žalovaná v 4. rade. Poručiteľ zomrel so zanechaním listiny nazvanej ako „vydedenie“, spísanej dňa 03.03.2008 advokátom JUDr. Petrom Urbancom, Štefánikova 29, Nitra. Z jej obsahu vyplýva, že poručiteľ vyhlásil, že vydeduje svoje deti - žalobcov, podľa ustanovenia § 469 ods. 1 písmeno a), b) Občianskeho zákonníka, nakoľko jeho deti v rozpore s dobrými mravmi neposkytujú jemu ako svojmu otcovi žiadnu potrebnú pomoc v prípadoch, keď to potrebuje a taktiež z dôvodu, že o neho ako otca neprejavujú opravdivý záujem, resp. žiaden záujem, ktorý by ako vlastné deti mali o svojho otca prejavovať. Deti neprejavujú žiaden záujem o neho, nezaujímajú sa o jeho zdravotný stav, nenavštevujú ho, neposkytli mu žiadne ani len tie najmenšie dary či pozornosti, napr. pri výročí narodenia, pri príležitosti mením, na rôzne sviatky, Vianoce a podobne. Deti sa s ním nekontaktujú vôbec, jednoducho pre nich neexistuje. Neudržiavajú s ním žiaden kontakt. Svoju dcéru nevidel od roku 1988 a syna od roku 1993. Nemal vedomosť, kde sa nachádzajú, kde bývajú. Nemal vedomosť ani o ich osobnom živote, jednoducho nie je mu o ich živote nič známe. Vydedil ich z možnosti dediť v prípade jeho smrti ako potomkov a to pokiaľ ide o hnutelné tak aj nehnuteľné veci, ktoré by po jeho smrti patrili do dedičstva. Dôsledky sa vzťahujú aj na osoby, uvedené v § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

15. Žalobcovia listinu o vydedení neuznali ako platnú listinu v rámci dedičského konania, a to z dôvodu absencie obligatórnych formálnych náležitostí, ako aj dôvodu neexistencie dôvodov ich vydedenia. Vzhľadom na to, boli notárkou odkázaní pôvodne v uznesení zo dňa 20.08.2020, aby svoje dedičské právo uplatnili v lehote 1 mesiac od doručenia uznesenia žalobou o určenie ich dedičského práva.

16. Žalobcovia podali proti predmetnému uzneseniu v dedičskom konaní odvolanie. Okresný súd Nitra uznesením zo dňa 03.12.2020, č. k. 12D/119/2020-38 zrušil uznesenie zo dňa 20.08.2020 a vec vrátil notárovi na ďalšie konanie.

17. Uznesením súdu zo dňa 10.02.2021, č. k. 12D/119/2020-41 boli žalobcovia odkázaní, aby svoje dedičské právo uplatnili žalobou o určenie, že listina o vydedení zanechaná poručiteľom A. J. „K. zo dňa 03.08.2008“ je neplatná a že sú dedičmi po poručiteľovi.

18. Obec Štefanovičová, zastúpená starostkou obce Ing. M. W., vystavila na žiadosť žalovanej v 4. rade potvrdenie o tom, že dňa 25.05.2020 dostala informáciu o úmrtí A. J., nar. XX.XX.XXXX a túto odovzdala jeho bývalej manželke p. Z. J., bytom K. č.XX.

19. Podľa lekárskeho správ poručiteľ dňa 11.04.2018 absolvoval kontrolné vyšetrenie v Špecializovanej nem. sv. Svorada Zobor, n.o., a v dňoch od 27.06.2018 do 07.07.2018 bol hospitalizovaný na Chirurgickej klinike, FN Nitra.

20. Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 20.07.1977, č. k. 10C 17/77-16 bolo manželstvo p. Z. J. (matky žalobcov) a poručiteľa A. J. rozvedené, pre čas po rozvoďte boli v tom čase maloleté deti - žalobcovia, zverené do výchovy matky a otec bol zviazaný prispievať na ich výživu mesačne sumou 300 Kčs. Upravil sa aj styk otca s maloletými deťmi, a to tak, že otec je oprávnený stýkať sa s nimi každú sobotu v čase od 8.00 hod. do 18.00 hod, matka bola povinná deti otcovi vydať z jej bytu a otec bol povinný ich odovzdať do jej bytu.

21. Uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 10Co/236/92-47 došlo medzi žalobcom v 2. rade a poručiteľom k uzatvoreniu súdneho zmiereu, s tým, že poručiteľ sa zaviazal platiť výživné synovi vo výške 700 Kčs od 24.10.1991 ako aj zaplatiť ročné výživné ku dňu 30.06.1992.

22. Podľa § 194 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

23. Podľa § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka, poručiteľ môže vydediť potomka, ak

- a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiťovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch,
- b) o poručiťeľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať,
- c) bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka,
- d) trvalo vedie neusporiadaný život.

24. Podľa § 469a ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ to poručiťel v listine o vydedení výslovne určí, vzťahujú sa dôsledky vydedenia aj na osoby uvedené v § 473 ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>>.

25. Podľa § 469a ods. 3 Občianskeho zákonníka, o náležitostiach listiny o vydedení a o jej zrušení platia obdobne ustanovenia § 476 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>> a 480 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>>; v listine však musí byť uvedený dôvod vydedenia.

26. Podľa § 476 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, poručiťel môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice. V každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

27. Podľa § 476b Občianskeho zákonníka, závet, ktorý poručiťel nenapísal vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

28. Podľa § 476e Občianskeho zákonníka, svedkami môžu byť iba osoby, ktoré sú spôsobilé na právne úkony. Svedkami nemôžu byť nevidomé, nepočujúce, nemé osoby, tie, ktoré nepoznajú jazyk, v ktorom sa prejav vôle robí, a osoby, ktoré majú podľa závetu dediť.

29. Podľa § 476f Občianskeho zákonníka, závetom povolaný, ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tmočníci alebo predčitelia.

30. Po preskúmaní otázky procesnej prípustnosti žaloby dospel súd k záveru, že žaloba je podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku procesne prípustná. Právna úprava Civilného sporového poriadku v § 137 pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti (kde patrí aj žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu) iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu. V danom prípade súd prvej inštancie dospel k záveru, že takýmto predpisom je Civilný mimosporový poriadok (ďalej ako CMP), ktorý v § 194 ods. 1 výslovne predpokladá podanie určovacej žaloby. Z § 194 CMP tak pre dedičský súd (notára ako súdneho komisára) vyplýva povinnosť, aby vo výroku uznesenia, ktorým účastníka odkáže na určenie spornej skutočnosti žalobou, riadne sformuloval žalobný petit, respektíve presne uviedol, čoho sa má žalobca v sporovom konaní domáhať. Odkaz notára v uznesení, aby si účastník dedičského konania uplatnil určenie spornej skutočnosti žalobou, by mal byť v súlade s ustanoveniami CMP. Účastníci sú viazaní odkazom dedičského súdu na podanie žaloby. Pokiaľ účastníci podali žalobu tak, ako boli odkázaní súdom (notárom), tak o tomto dedičským súdom vymedzenom predmete konania je súd (sporový) povinný rozhodnúť.

31. Žalobcovia podali takú žalobu, na podanie akej ich odkázal notár a neskôr z dôvodu vydania ďalšieho uznesenia notára, upravili žalobný návrh tak, ako ho súd pripustil uznesením zo dňa 10.02.2021. Žaloba bola podaná zo strany žalobcov v lehote, určenej notárom v rámci dedičského konania. Súd s poukazom na to v priebehu konania pripustil zmenu žalobného návrhu.

32. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že poručiťel zriadil jednoduchú alografnú listinu o vydedení, tj, takú, ktorá nie je napísaná vlastnou rukou poručiťeľa, ale mechanickými prostriedkami (na počítači), osobou odlišnou od poručiťeľa, a to za prítomnosti svedkov. Napriek tomu, že súd nedisponoval originálom predmetnej listiny, ktorej platnosť ako aj dôvody vydedenia posudzoval, strany sporu listinu, ktorá bola súčasťou súdneho spisu, nenamietali. Žalobcovia uviedli, že im bola doručená vo fotokópii a žalovaná v 4. rade potvrdila, že ide o listinu, ktorá bola notárke predložená v rámci dedičského konania po poručiťovi Miroslavovi J..

33. Keďže listina o vydedení žalobcov ako potomkov poručiťa bola spísaná dňa 03.03.2008, predmetom dokazovania mohli byť iba skutočnosti, ktoré nastali do uvedeného času.

34. Spornými zostali tvrdenia ohľadne platnosti právneho úkonu listiny o vydedení pre namietané nedostatky jej náležitostí zo strany žalobcov ako aj neexistencia dôvodov vydedenia.

35. Vydedenie možno definovať ako jednostranný právny úkon poručiťa, ktorým prejavuje svoju vôľu, aby jeho potomok (ako neopomenuteľný dedič) nedostal z niektorého zo zákonných dôvodov svoj dedičský podiel. Na vydedenie musí existovať zákonný dôvod. Preto ak by zákonný dôvod na vydedenie neexistoval, nemohlo by dôjsť k účinnému vydedeniu potomka. Pritom dôvod vydedenia musí existovať v čase spísania listiny o vydedení. Vydedenie z iných než zákonom ustanovených dôvodov je neplatné (R 50/1985).

36. K výhradám žalobcov ohľadne neplatnosti právneho úkonu listiny o vydedení pre nesplnenie jej obligatórnych náležitostí súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním nezistil žiadne nedostatky, pre ktoré by vyhodnotil tento právny úkon za neplatný.

37. Vydedenie je právnym úkonom pre prípad smrti. Platnosť listiny o vydedení je podmienená tým, že musí vyhovovať jednak všeobecným náležitostiam právnych úkonov (§ <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=31&p=1350797-1350798&f=2>>34 a nasl. Občianskeho zákonníka <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1350797-1350818&f=2>>) a jednak špeciálnym náležitostiam stanoveným pre tento právny úkon. Prejav vôle poručiťa musí byť výslovný, určitý a zrozumiteľný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=31&p=1350816-1350816&f=2>>). Znenie listiny o vydedení musí byť formulované tak, aby z nej vyplýval určitý a zrozumiteľný prejav vôle poručiťa, koho z potomkov vydeduje a z akých dôvodov. Prejav vôle by sa považoval za neurčitý, ak ani výkladom vôle poručiťa nemožno zistiť jeho skutočný obsah. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že listina o vydedení zo dňa 03.03.2008 obsahuje výslovný prejav poručiťa, keď je v nej uvedené, citujem: „dolupodpísaný ... prehlasujem, že vydedujem svoje deti.....na vlastnú žiadosť poručiťa spísal advokát a to za prítomnosti svedka...“ Zároveň obsahuje konkrétne dôvody vydedenia, a to citujem: „neposkytnutie žiadnej potrebnej pomoci, neprejavenie opravdivého záujmu, nezaujímanie sa o zdravotný stav...“, a to aj s odkazom na § 469a ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka. K výslovnému prejavu poručiťa došlo za prítomnosti dvoch osôb, a to advokáta JUDr. Petra Urbanca, ktorý bol pisateľom a svedkom - Ing. Erikou Mandalovou. Pokiaľ ide o formálne náležitosti listiny o vydedení, tá obsahuje vlastnoručný podpis poručiťa ako aj podpis pisateľa listiny a svedka. V tomto smere súd poukazuje na to, že zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyplýva zákaz, aby pisateľ závetu (platí aj pre listinu o vydedení), aj keď je ním advokát, nemohol byť zároveň svedkom, ktorý je súčasne prítomný pri výslovnom prejave poručiťa, že listina obsahuje jeho vôľu (uzn. NS SR, sp. zn. 4 Cdo/3/2010 z 28.07.2010). Na základe toho súd dospel k záveru, že listina o vydedení bola podpísaná dvoma svedkami. Pokiaľ ide o uvedenie dňa, mesiaca a roku, kedy bola listina spísaná, podľa súdu z § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ani z iného zákonného ustanovenia výslovne nevyplýva miesto, kde sa má dátum podpísania na listine nachádzať. Dátum podpísania sa môže nachádzať na začiatku listiny alebo aj na jej konci, avšak musí byť vždy uvedený priamo v listine takým spôsobom, aby celý text listiny tvoril logický a zrozumiteľný celok (napr. rozs. KS BA, sp. zn. 16Co/120/2018). Na základe toho mal súd preukázané, že listina o vydedení má požadované formálne a obsahové náležitosti, teda spĺňa všetky náležitosti platného právneho úkonu. Preto súd žalobu žalobcov o určenie neplatnosti listiny o vydedení ako nedôvodnú zamietol.

38. Čo sa týka dôvodov vydedenia, je potrebné ich posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Dôvod vydedenia musí existovať v čase spísania listiny o vydedení. Na neskoršiu zmenu sa neprihliada, ak ju poručiťel nezobral do úvahy (poručiťel môže do doby svojej smrti listinu o vydedení zrušiť alebo zmeniť). Dôvody vydedenia sa musia vždy týkať samotného priameho potomka poručiťa.

39. Neposkytnutie pomoci poručiťelovi v jeho chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch ako dôvod vydedenia nastáva za podmienky, ak takáto pomoc bola naozaj potrebná a ak takéto konanie možno posúdiť ako konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Súčasne treba posúdiť, či poskytnutie takejto pomoci bolo zo strany dediča objektívne možné. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalobcovia nemali vedomosť o zdravotnom stave, ktorý by si vyžadoval prípadnú pomoc z ich strany a ani o iných závažných prípadoch, ktoré by si vyžadovali poskytnutie potrebnej pomoci z ich strany.

Samotná žalovaná v 4. rade uviedla, že sa o poručiťa po operáciách v rokoch 1994 a 1995 starala a on nemal ako žalobcov informovať o jeho zdravotnom stave. Myslela si, že o tom vedela matka žalobcov. Tomu, že o problémoch poručiťa nemali a ani nemohli mať vedomosť žalobcovia, svedčí aj samotné prehlásenie poručiťa v listine o vydedení, kde uviedol, že žalobkyňu v 1. rade - dcéru nevidel od roku 1988 a žalobcu v 2. rade - syna, od roku 1993; jednoducho o ich živote nevedel nič. Okrem toho je podstatné i to, či by žalobcovia v tom čase mohli objektívne aj poskytnúť pomoc vzhľadom na miesto ich bydliska, vzhľadom na ich vek, ich súkromný život a podobne, ako aj to, či ich otec o pomoc aj požiadal. Pri vydedení z dôvodu neposkytnutia pomoci sa berie do úvahy aj tá skutočnosť, či poručiť žil v spoločnej domácnosti s osobou, ktorá mu mohla a mala potrebnú pomoc poskytnúť. V každom prípade treba neposkytnutie potrebnej pomoci vždy posudzovať z toho hľadiska, či je v rozpore s dobrými mravmi. Súd mal preukázané, že žalobcovia nevedeli o zdravotných problémoch poručiťa, nikdy ich o tom neinformoval a ani ich o pomoc nepožiadali, pričom v období od 1994 až do 2008 bol ženatý a manželka (žalovaná v 4. rade) sa o neho v prípade potreby starala. Neposkytnutie pomoci v prípade choroby okrem toho, že o nej nemali žalobcovia vedomosť, vyvracia vek poručiťa, keďže v čase zriadenia listiny o vydedení mal poručiť 57 rokov a bol pracujúcim a pracovať prestal asi 3 roky pred jeho smrťou, t.j. v roku 2017. Ešte aj potom, čo odišiel do dôchodku, nejaký čas pracoval. Na základe toho nemalo dôjsť ani ako zo strany žalobcov ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi. S poukazom na to súd nevzhládol žiadny dôvod vydedenia podľa § 469ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka.

40. Druhý dôvod vydedenia žalobcov, teda neprejavenie opravdivého záujmu o poručiťa, ktorý by potomok mal o poručiťa prejavovať, je potrebné posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu.

41. Žalobcovia po rozvoде manželstva ich rodičov boli zverené do výchovy matky a poručiť ako ich otec mal s nimi upravený styk na každú sobotu. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že žalobca sa s deťmi stretával sporadicky, čo potvrdili tak žalobcovia ako aj žalovaná v 4. rade. Medzi žalobcami a žalovaným neexistoval žiadny vzťah, tak ako sa o žalobcov nezaujímal otec tak sa o neho nezaujímal ani žalobcovia. Nebol medzi nimi vyvinutý vzťah ako medzi rodičom a deťmi. Je pravdou, že po rozvoде manželstva zostali u matky, ktorá ich vychovala, starala sa o nich až po doby, keď odišli študovať na vysokú školu. Za chladný vzťah otca a detí nemožno ale viniť samotných žalobcov, v čase rozvodu mali 6 a 5 rokov, nemali možnosť sami riešiť ho. Predsa práve poručiť ako ich otec mal byť tou osobou, ktorá sa mala snažiť do plnoletosti žalobcov nájsť si vzťah k nim, pričom mu to umožňoval aj samotný rozsudok o rozvoде, ktorý upravil právo styku otca s deťmi. Poručiť sa postupom času fakticky obmedzil vo vzťahu k žalobcom len na platenie výživného, čo je ale zákonná povinnosť každého rodiča. Súd poukazuje na to, že v samotnej listine o vydedení poručiť skonštatoval, že dcéru (žalobkyňu v 1. rade) nevidel od roku 1988 a syna (žalobcu v 2. rade) od roku 1993. Z jeho vyhlásenia je zrejmé, že naposledy ju videl, keď mala 16 rokov, teda bola ešte maloletá. So synom sa stretol na súde skrz riešenie otázky zvýšenia výživného, vtedy mal 22 rokov.

42. Súd poukazuje napr. aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený v uznesení sp. zn. 4 Cdo 32/2014 27. mája 2014, podľa ktorého : „ Skúmanie tejto možnosti poručiťa a predpokladov vydedenia musí byť však posudzované aj so zreteľom na tú skutočnosť, či potomok poručiťa mal riadnu možnosť o poručiťa prejaviť opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejaviť mal t.j., že poručiť mal sám záujem sa s dieťaťom stýkať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy. Podľa ustálenej súdnej praxe je potrebné otázku, či potomok o poručiťa trvale neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal, posudzovať vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Z hľadisk, ktoré je potrebné pri tomto dôvoде vydedenia vždy skúmať je aj to, či potomok poručiťa mal reálnu možnosť o poručiťa prejaviť opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejaviť, t.j. či poručiť mal sám záujem sa s potomkom stýkať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy; vydedenie prichádza do úvahy len tam, kde poručiť o tento blízky príbuzenský vzťah stojí, kde sa ho nezáujem potomka osobne citovo dotýka, kde mu tento stav vadí, nie v prípade, keď ide o situáciu, keď je mu tento stav ľahostajný, prípadne, keď k nemu aj sám prispel. Zákonný dôvod vydedenia uvedený v citovanom ustanovení totiž vyžaduje, aby neprejavenie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu“. V konaní nebola preukázaná tak snaha žalobcov ale ani snaha poručiťa o vzájomný styk a ani žiadne iné konanie, ktoré by nasvedčovalo záujmu otca o deti ako aj záujmu detí o otca. Práve otec tým, že dňa 03.03.2008 potvrdil, že sa s deťmi nestretol od roku 1988 a 1993, mal súd preukázané, že o žalobkyňu v 1. rade neprejavoval záujem otec ani v čase,

keď bola maloletá. Iniciatíva zo strany otca nebola preukázaná teda ani obdobia, kedy žalobcovia boli maloletí; v rokoch 1990 a 1989, keď nadobudli plnoletosť, už mal deti z druhého manželstva.

43. Vo vzťahu k námietkam žalovaných, že žalobcovia neprišli ani na pohreb poručiťľa, súd uvádza nasledovné. Pre vylúčenie potomka z okruhu dedičov v dôsledku vydedenia prichádza do úvahy len taký zákonný dôvod, ktorý tu existoval už v čase prejavu poručiťľovej vôle o vydedení. To znamená, že prejav o vylúčení dediča možno urobiť len vtedy, keď už dedič spĺňal niektorú zákonnú podmienku na vydedenie. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu je jednotná v tom, že dôvod vydedenia uvedený poručiťľom v listine o vydedení musí byť daný už v čase spísania takejto listiny. Najvyšší súd už vo svojom rozsudku z 29. februára 2012 sp. zn. 2Cdo 109/2010 uviedol, že „dôvod vydedenia sa musí uviesť v listine o vydedení a tento dôvod musí existovať už v čase pred prejavom poručiťľovej vôle v listine o vydedení.“ Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené vyplýva zo samotnej povahy veci. Pre všetky zákonom stanovené dôvody vydedenia je totiž charakteristické určité negatívne správanie sa potomka. Aby poručiťľ mohol niektoré z nich uviesť ako dôvod vydedenia v listine o vydedení, musí dôjsť k takémuto správaniu potomka ešte pred spísaním listiny o vydedení. Poručiťľ nemôže ako dôvod vydedenia uviesť konanie potomka, ktorého by sa mal dopustiť v budúcnosti. Poručiťľ musí teda dôvod vydedenia poznať ešte pred spísaním listiny o vydedení. Taktiež podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2020, sp. zn. 6 Cdo 98/2018, zverejneného v Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 1/2021, dôvod vydedenia musí reálne existovať už v čase spísania listiny o vydedení. Na základe toho súd dospel k záveru, že tieto argumenty žalovaných sú právne irelevantné, pretože pohreb poručiťľľa sa konal po zriadení listiny o vydedení. Preto na ne súd ani neprihliadol.

44. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že dôvody vydedenia, uvedené poručiťľom v listine o vydedení, nie sú dané a ich dôvodnosť nebola žiadnym hodnoverným dôkazom zistená a ani preukázaná. Preto súd žalobe žalobcov v časti o určenie, že sú dedičmi po poručiťľovi A. J., zomr. 24.05.2020, vyhovel.

45. Súd nepripustil vykonanie dôkazov, ktoré navrhli žalovaní, a to výsluch svedkov Ing. C. A., p. Z. J., p. M. W.. Vo vzťahu k svedkyňi p. A. súd konštatoval jej výsluch ako nehospodárny vzhľadom na to, že samotnú listinu o vydedení si súd vyhodnotil ako platný právny úkon. Čo sa týka výsluchov ďalších svedkov, zamietol tieto návrhy na doplnenie dokazovania z dôvodu, že okolnosti ohľadne smrti a pohrebu poručiťľľa súd neposudzoval, pretože nastali až po spísaní listiny o vydedení. Vo vzťahu k p. J. súd zároveň uviedol, že súd má vec čo najrýchlejšie prejednať a rozhodnúť, má konať hospodárne. Tento dôkaz mali možnosť žalovaní uplatniť už skôr v rámci svojich vyjadrení. Okrem toho okolnosti ohľadne vzťahu žalobcov ako detí poručiťľľa voči poručiťľovi, boli v priebehu konania dostatočne ozrejmene a jej prípadná výpoveď by nemenila nič na tom, čo bolo v konaní povedané. Je pravdou, že mama žalobcov bránila poručiťľovi v styku so žalobcami (to uviedli aj žalobcovia), ale to neznamena, že to možno klásť za vinu len žalobcov. Ako už vyššie súd uviedol, k stavu, ktorý medzi otcom a deťmi nastal, prispeli sčasti obe strany, pričom nebol zavinený len zo strany samotných potomkov poručiťľľa.

46. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

47. Podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

48. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

49. Strany sporu mali vo vzťahu k predmetu sporu čiastočný úspech, žalobcovia v časti určenia, že sú dedičmi po poručiťľovi a žalovaní v časti určenia neplatnosti listiny o vydedení, ktorú súd zamietol. Žalobcovia v priebehu konania uviedli, že si neuplatňujú nárok na náhradu trov konania a žalovaní si nárok uplatnili. S poukazom na to, že pomer úspechu a neúspechu strán sporu bol rovnaký, rozhodol súd tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

V prípade, že si povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.